

दुध लाईज इन डिटेलस: सेल्स प्राईस ठरवताना (भाग 02) (1335)

'सेल्स प्राईस ठरवताना' या विषयाच्या मागच्या अंकातील पहिल्या भागात आपण गोल्ड ज्वेलरीचा सेल्स रेट कसा ठरवला गेला पाहिजे आणि त्यामध्ये कोणकोणते घटक अंतर्भूत होतात किंवा त्या संदर्भात कोणकोणत्या घटकांचा विचार करायला हवा हे पाहिले होते. आजच्या लेखामध्ये आपण सिल्वर ज्वेलरी, **डायमंड ज्वेलरी** आणि MRP आयटम्स चा सेल्स रेट कसा ठरवायचा हे पाहूया.

सिल्वर ज्वेलरीची सेल्स प्राईस ठरवताना लक्षात घ्यायचे घटक

1) **मेटल:-** चांदीच्या दागिन्यांच्या बाबतीत मेटलची अर्थात चांदीची किंमत २ पद्धतींनी ठरवता येते.

1.1) चांदीची किंमत, मास्टर मध्ये वेगवेगळ्या प्रकारच्या प्युरिटी प्रमाणे भरलेल्या मेटल रेट नुसार घेता येते. ब्रॅन्च नुसार हे प्युरिटी **प्रमाणा** चे मेटल रेट वेगवेगळे ठरवता येतात.

1.2) मेटलच्या प्युरिटी प्रमाणे त्याचे A, B, C असे वेगवेगळे प्रकार करून, त्या प्युरिटी प्रकारांचे रेट ठरवता येतात आणि तसे रेट त्या सिल्व्हर टाईप च्या अगेन्स्ट सेट करता येतात.

2) **घडणावळ (मेकिंग):-** चांदीच्या दागिन्यांच्या बाबतीत मेकिंग चार्जेस 6 पद्धतींनी घेता येतात.

2.1) आयटम आणि आयटम कॅटेगिरीच्या मास्टर मध्ये मेकिंग ठरवून ठेवणे.

2.2) मेकिंग चार्जेस मेकिंग टाईप मास्टर मध्ये फिक्स करून ठेवणे. या पद्धती मध्ये मेकिंग चार्जेस बारकोड वर थेट न दिसता; A, B, C असे कोड स्वरूपात प्रिंट होतात. ज्याचे कॅल्क्युलेशन सद्य दराप्रमाणे ऑटो होते. म्हणजे दररोज किंवा दरवेळी कॅल्क्युलेशन करत बसण्याची आवश्यकता नसते. मेकिंग टाईप चे लॉजिक एकदा फिक्स केल्यावर ते आयटम कॅटेगरी किंवा सब कॅटेगरी साठी फिक्स करता येते. या पद्धती मुळे बारकोड न बदलता ही मेकिंग बदलता येते किंवा एकाच प्रकारासाठी वेगवेगळ्या शाखांमधून वेगवेगळे मेकिंग चार्जेस ही घेता येतात.

2.3) मेकिंग साठी सप्लायर वेस्टेज मध्ये टक्केवारी ठरवून नफा फिक्स करणे. यामध्ये मेकिंग ऑटो येते. यासाठी सिस्टम मध्ये सप्लायरचे वेस्टेज प्रॉपरली एंटर झाले पाहिजे म्हणजे ते लेबलिंग मध्ये अचूक येईल. इथे आणखी एक गोष्ट लक्षात असू द्या. या पद्धतीमध्ये वेगवेगळ्या सप्लायर्सनी पाठवलेल्या एकाच पद्धतीच्या वस्तू शक्यतो शेजारी शेजारी डिस्प्ले होणार नाहीत याची काळजी घ्या कारण वस्तू समान असल्या तरी त्यांची घडणावळ वेगवेगळी असल्यामुळे कस्टमर मध्ये संभ्रम निर्माण होऊ शकतो.

2.4) काही आयटम्स साठी लेबलिंग करते वेळीच सेल्स साठीचे मेकिंग भरून ठेवावे लागते. ते आहे तसे बिलामध्ये येते.

2.5) काही वेळेला घडणावळ वजनाच्या स्लॅब नुसार सुद्धा ठरवावी लागते. उदा. कमी वजनाच्या वेट रेंज साठी जास्त मेकिंग, आणि जास्त वजनाच्या वेट रेंज साठी कमी मेकिंग इत्यादी.

2.6) 'मेटल रेटच्या स्लॅब नुसार घडणावळ' ही सुद्धा चांदीच्या दागिन्यांमध्ये मेकिंग चार्जेस कॅल्क्युलेट करण्याची एक पद्धती आहे. उदा. चांदीचा मेटल रेट 40,000 ते 45,000 असेल तर मेटल चा रेट 50,000 गृहीत धरून त्या प्रमाणे मेकिंग कॅल्क्युलेट केले जाते. किंवा चांदी चा अॅक्च्युअल रेट 45,000 ते 50,000 या रेंज मध्ये असेल तर मेटल रेट 55,000 धरला जातो आणि त्या वर मेकिंग चार्जेस कॅल्क्युलेट केले जाऊन ते सेल्स प्राईज मध्ये इन्क्लुड केले जातात.

3) **खडे:-** खड्यांचे चार्जेस सप्लायरच्या रेटवर प्रॉफीट परसेन्टेज ऍड करून ऑटो घेता येतात. उदा.

सप्लायरकड चा 1,500 चा खडा आपोआप 3,000 च्या किमतीने विकला जाईल. असे प्रॉफीट परसेन्टेज; खड्याचा टाईप, सप्लायर, आयटम, आयटम कॅटेगरी, या नुसार ठरवता येते. सप्लायरकडून ग्रॉस-ग्रॉस ने घेतलेले खडे, ग्रॉस-नेट ने विकताना, रेटचे तसे सेटिंग ही करता येते. खड्यांच्या बाबतीत त्याचा शोप, कलर ह्यावर त्याची गुणवत्ता ठरत असते. तर ह्या गुणवत्ते नुसार सुद्धा त्याचे रेट्स डीफाइन करण्याची पद्धती असते. जे सेलप्राइज मध्ये कन्सिडर केले जातात.

4) **इतर चार्जेस:-** इतर चार्जेस आयटम, आयटम कॅटेगरी नुसार पर ग्रॅम, पर पीस, लमसम, असे घेता येतात. यामध्ये स्टोन सेटिंग किंवा सर्टिफिकेशन चार्जेस असू शकतात.

हिऱ्याचे दागिने आणि लूज हिरे यांची सेल्स प्राईस.

1) डायमंडचा रेट: स्टडेड डायमंड ज्वेलरीमध्ये डायमंडचे रेट किंवा लूज डायमंडचे रेट्स कॅल्क्युलेट करताना आपण....

1.1) डायमंड रेट चार्ट वापरू शकतो. डायमंड रेट चार्ट, हा डायमंड रेट चार्ट मास्टर वर अवलंबून असतो. डायमंडचे 4C's अर्थात कट, कलर, क्लॅरिटी आणि कॅरेट यावर आधारीत डायमंडचे रेट्स काय लावायचे हे आपल्याला इथे डिफाइन करुन भरता येते.

1.2) डायमंडचे रेट कॅल्क्युलेट करण्याची दुसरी पद्धत म्हणजे डायमंड व्हरायन्स रेट चार्ट. काय होते? 4C's च्या कॉम्बिनेशन वर डायमंडचे रेट्स भरणे हे तसे किचकट काम असते. कारण त्याच्या कॉम्बिनेशनस ची संख्या खूप जास्त असते. अच्छा, प्रत्येक पॅरामीटर प्रमाणे त्याची त्याची अमाऊंट आपण भरुन जरी ठेवली तरी गरजेच्या वेळी प्रत्येक अमाऊंट प्रमाणे डायमंडचे रेट बदलणे खूप क्लिष्ट ठरते. या प्रोसेस मध्ये एक्सेल इम्पोर्ट करुन जरी काम केले तरी त्यातील कॉम्प्लेक्सिटी कमी होत नाही. म्हणूनच त्यासाठी डायमंड व्हरायन्स रेट चार्टची पद्धती वापरली जाते. ज्यामध्ये डायमंड रेट चार्ट भरताना एका, मेन 4C's च्या कॉम्बिनेशन प्रमाणे रेट भरायचा अर्थात आपल्या कडे सामान्यतः विकल्या जाणाऱ्या 4C's च्या आधारे डायमंड चा बेस रेट ठरवायचा. आणि मग बाकीच्या सर्व 4C's च्या कॉम्बिनेशनस साठी परसेंटेज मध्ये बेस रेट किती कमी किंवा जास्त करायचा हे डिफाइन करता येतं. म्हणजेच काय तर बेस रेटचा व्हरायन्स आपण द्यायचा. याचा फायदा असा होतो कि ज्यावेळेला आपल्याला रेट बदलायचा असतो त्यावेळेला एका 4C's च्या कॉम्बिनेशन साठी रेट बदलला अर्थात बेस रेट बदलला की उरलेले सर्व रेट ऑटोमॅटिक बदलतात. कारण बेस रेटच्या 10% जास्त किंवा 20% जास्त अशा पद्धतीनेच उरलेल्या 4C's च्या कॉम्बिनेशनस चे रेट डिफाईन केलेले असतात. तर ही सोय डायमंड व्हरायन्स रेट चार्ट मध्ये उपलब्ध असते.

1.3) डायमंडचे रेट ठरवण्याची तिसरी पद्धती म्हणजे रॅपापोर्ट च्या रॅप रेट चे API आपल्या सॉफ्टवेअर मध्ये इंटीग्रेट केलेले आहेत. त्यावर आधारीत दोन पद्धतींनी डायमंडचे रेट्स आपल्याला ठरवता येतात. पहिल्या मेथड मध्ये रॅपापोर्टच्या रेट मध्ये आयटम वॉईज, परसेंटेज मध्ये मार्क अप ऍड करुन डायमंडचा रेट ठरवता येतो. उदा. एखाद्या पर्टिक्युलर टाईपच्या डायमंडसाठी 20% ऍड करायचे ठरले तर सिस्टीम ऑटोमॅटिकली रॅपापोर्ट जो रेट असेल त्यात 20% ऍड करुन संबंधीत डायमंड रेट कॅल्क्युलेट करते. रॅप रेटचे API वापरुन डायमंड रेट ठरवण्याची दुसरी मेथड म्हणजे रॅपापोर्टचा जो रेट असतो त्या मध्ये बरेचदा असं करायला लागतं की हाय वेटेजच्या डायमंड मध्ये प्रॉफिटॅबिलिटी कमी ठेवावी लागते आणि लो वेटच्या डायमंड मध्ये जास्त प्रॉफिटॅबिलिटी ठेवावी लागते. त्यासाठी रॅपापोर्टच्या API ने जो रेट येतो त्यावर from to carat weight च्या लॉजिक ने किती परसेंटेज ऍड करायचे हे मास्टर मध्ये ठरवून ठेवता येते. म्हणजेच काय तर पहिल्या पद्धतीमध्ये फिक्स्ड परसेंटेज ऍड होत होते पण त्याच्या ऐवजी दुसऱ्या पद्धतीमध्ये वेट रेंज वर आधारीत परसेंटेज ऍड होते. उदा. 1 carat ते 1.5 carat ला 20% ऍड करायचे. आणि अशा पद्धतीने रेट परसेंटेज वाढवत नेता येते. याचा फायदा असा होतो की सेल करतेवेळी रॅप रेट प्लस त्या डायमंडच्या वजनाच्या अगोन्स्ट जे परसेंटेज टाकलेले असेल तेवढ्या ने संबंधित सेल्स रेट वाढवून अर्थात कॅल्क्युलेट होऊन येतो.

2) मेटल, घडणावळ (मेकिंग), खडे, इतर चार्जेस: डायमंड ज्वेलरीच्या बाबतीत मेटल रेट , घडणावळ (मेकिंग), खड्यांची किंमत आणि इतर चार्जेस हे गोल्ड किंवा सिल्व्हर ज्वेलरीप्रमाणेच कॅल्क्युलेट केले जातात.

तर हे झाले चांदीचे दागिने, हिऱ्याचे दागिने आणि लूज हिरे, यांच्या सेल्स रेट विषयी! आता आपण गिफ्ट आर्टिकल्स, प्रेसिअस आर्टिकल्स किंवा MRP आयटम्स च्या सेल्स प्राईस (पर पीस व्हॅल्यू) बाबत जाणून घेऊया. MRP आयटम्स ची सेल्स प्राईस 3 पद्धतींनी ठरवता येते.

1) फिक्स्ड रेट पद्धती:- यासाठी आयटम कॅटॅगिरीच्या मास्टर मध्येच सेल्स प्राईस फिक्स करुन ठेवता येते म्हणजे बिलिंग करते वेळी आयटम सिलेक्ट केल्यावर त्याचा ठरलेला दर ऍटोमॅटिक बिलामध्ये घेतला जातो. काही वेळा ठराविक वस्तूंसाठी त्यांचे लेबलिंग करतानाच त्याची फिक्स्ड सेल्स प्राईस बारकोड मध्ये ऍड करावी लागते जी बिलिंग मध्ये थेट घेतली जाते.

2) सप्लायर कॉस्ट वर ऍडिशन:- या पद्धती मध्ये सप्लायर कडून आलेल्या कॉस्ट वर काही टक्के नफा फिक्स करून सेल्स रेट ठरवता येतो. नफ्याची टक्केवारी सप्लायर नुसार, वस्तू नुसार, आयटम कॅटेगरी नुसार सेट करता येते. याच्या अचूकतेसाठी सप्लायर कोटेशन लेबलिंग च्या स्टेजवर अचूक मिळाले पाहिजे.

3) बिल ऑफ मटेरिअल वर आधारीत:- एखादी वस्तू बनताना त्यामध्ये एकाहून अधिक गोष्टींचा अंतर्भाव असतो. म्हणजेच एकाहून अधिक गोष्टींची सांगड घालून एक आयटम बनत असतो. तर बिल ऑफ मटेरिअल म्हणजे तो एक आयटम बनण्यासाठी, तयार होण्यासाठी किती गोष्टी किती संख्येने वापरल्या गेल्या आहेत याची यादी! तर सेल्स रेट ठरवण्याच्या या पद्धतीमध्ये, **वर सांगितल्या प्रमाणे** मेटल चे दर, मेकिंग चार्जेस चे दर, वस्तू सजवण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या इतर गोष्टींचे दर जसे खडे आणि या सर्वांवर कोणत्या प्रकारचा, किती मार्क अप म्हणजे **किती** प्रॉफिट पर्सेंटेज कसे लावायचे? अशा सर्व घटकांचा विचार **आपल्या सॉफ्टवेअर मध्ये होतो आणि तसा सेल्स रेट लागतो.**

तर ज्वेलरी बंधूनो; मागील आणि आत्ताच्या लेखामध्ये दिलेल्या माहिती नुसार योग्य पद्धतीने उत्तमोत्तम सेल्स रेट मिळवत रहा आणि चांगली प्रोफीटॅबिलिटी जपत ग्राहकांचा विश्वास सुद्धा जपा. 'All the best!'

विशेष सूचना:

1. कोणत्याही प्रकारच्या आयटमचा सेल्स रेट ठरवण्याची पद्धती अशा पद्धतीने परफेक्ट सेट करा की लेबलिंग करताना किंवा सेल बिल करताना किंवा अन्यत्र कोठेही सेल्स रेट हा मॅन्युअली फिड किंवा एंटर करता येणार नाही. तर सेल्स रेट, सेट अप च्या मास्टर्स मधून ऑटोमॅटीक कॅल्क्युलेट होऊन येईल म्हणजे तफावत येणार नाही.

2. लॉट क्लोज मध्ये GP % काळजीपूर्वक पहा.